

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

MARIJAMPOLĖS RIMANTO STANKEVIČIAUS PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2018 m. kovo 12–16 d.

Vizito tikslas – Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinės mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Renata Pavlavičienė – vadovaujančioji vertintoja; Arvydas Judickas, Dalia Survutaitė, Zigmas Vasaitis, Danguolė Zalepūgienė – vertintojai.

Vizito metu stebėtos 94 ugdomosios veiklos, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla – bendrojo ugdymo mokykla, vykdanči pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, įsikūrusi miesto centre, nesunkiai pasiekama iš visų krypčių. Mokykla yra viena seniausių Marijampolės mieste, ji įkurta 1934 m. 2002 m. mokyklai suteiktas buvusio mokyklos auklėtinio, lakūno bandytojo Rimanto Stankevičiaus vardas. Pastaraisiais metais mokykloje didėja mokinių skaičius: 2014–2015 m. m. mokėsi 444, 2016–2017 m. m. – 486, o 2017–2018 m. m., vizito metu, – jau 524 mokiniai, 75 iš jų – turintys specialiųjų ugdymosi poreikių. Šiais mokslo metais mokykloje dirba 57 mokytojai. Mokyklos pastatui reikalinga renovacija, prastos būklės yra sporto aikštynas. Ankstesnis Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinės mokyklos išorinis vertinimas vyko 2005 m. Vertintojai pastebėjo, kad lyginant su 2005 m. atlikto išorinio vertinimo išvadamis mokykla padariusi akivaizdžią mokyklos ugdymo(si) aplinkos kūrimo ir aprūpinimo, mokytojų bendradarbiavimo kultūros ir metodinės veiklos pažangą.

STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinių gyvenimo ir tolesnio ugdymosi planavimas (1.1.1. – 3 lygis).

Mokinių gyvenimo planavimui mokykla skiria tinkamą dėmesį. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad jie turi tolimesnį mokymosi siekių ir planų. Beveik 97 proc. mokinių savo tolesnį mokymąsi sieja su Marijampolės gimnazijomis. Karjeros ugdymą mokykloje organizuoja Karjeros ugdymo koordinacinė grupė, sudaryta direktorės įsakymu. Mokykloje organizuojami įvairūs renginiai, susitikimai karjeros ugdymo klausimais. Bibliotekos skaitykloje įrengtas skyrelis, kuriama kaupiama įvairi medžiaga apie profesijas, Ugdymo karjerai stebėsenos informacinėje sistemoje mokykla teikia duomenis apie ugdymą karjerai. Mokykloje organizuojami susitikimai su įvairių specialybių atstovais, mokinių tėvais, buvusiais mokiniais. Organizuojamos išvykos į tėvų darbovietes, Marijampolės profesinio rengimo centrą. Mokyklos skaitykloje mokiniams sudaromos sąlygos testuotis dėl tinkamumo pasirinktai profesijai. Ugdymas karjerai planingai integruojamas į klasių vadovų planus bei dalykų programas. Vertinimo metu keliose pamokose buvo stebėtas ugdymas karjerai. Profesinis švietimas mokykloje bendradarbiaujant visoms grandims praplečia mokinių akiratį, skatina juos domėtis karjeros galimybėmis, prisiimti atsakomybę už ugdymąsi.

2. Mokinių pasiekimų asmeniškumas (1.2.1. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Daugumai mokinių mokykloje sudaromos tinkamos sąlygos dalyvauti neformaliojo švietimo užsiėmimuose, dalykinėse olimpiadose, konkursuose ir varžybose. Dalyvaudami miesto, šalies

renginiuose mokiniai tampa laureatais, užima prizines vietas – tai leidžia daryti išvadą, kad mokinių saviraišką skatinanti veikla yra rezultatyvi. Iš viso per mokslo metus mokiniai dalyvavo ir prizines vietas laimėjo 47 savivaldybės, 4 zoniniuose, 6 respublikiniuose konkursuose, varžybose, olimpiadose. Mokyklos administracija, mokytojai ir mokiniai džiaugiasi gerais neakademiniiais pasiekimais. Pasiekimai yra pastebimi ir skatinami. Mokinių laimėjimai garsinami Marijampolės miesto spaudoje, mokyklos interneto svetainėje.

3. Pagalba mokiniui pamokoje (2.1.3. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Mokykloje tinkama informavimo apie pagalbą ir apsaugą nuo smurto ir žalingų įpročių tvarka. Mokiniai minėtus klausimus aptaria su klasių vadovais, dalis prevencinių priemonių numatomos mokytojų ilgalaikiuose dalykų planuose. Mokiniai teigė, kad esant pagalbos poreikiui kreipiasi ir sulaukia pagalbos iš klasių vadovų, mokytojų. Dėl pagalbos mokymosi sunkumų turintiems mokiniams konsultuojamasi su Marijampolės PPT specialistais. Vertintojai pažymi, kad didžiausias indėlis tenkinant mokinių poreikius pastebėtas pamokose. Mokytojai tinkamai stebėtose pamokose konsultavo mokinius, jų įdirbis buvo ženklus ir prasmingas, net 35,1 proc. pamokų mokinių konsultavimas įvardintas kaip stiprusis pamokos aspektas.

4. Mokinių patirtis įprasminantis ugdymo(si) integralumas (2.2.2. – 3 lygis).

Patvirtintame mokyklos 2017–2018 m. m. pagrindinio ugdymo programos ugdymo plane detalai aprašytas ugdymo turinio integravimas. Keturių privalomų programų (Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos, Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai, Pagrindinio ugdymo etninės kultūros, Ugdymo karjerai) integravimas atsispindi mokytojų ilgalaikiuose planuose. Vertinimo savaitę įsitikinta, kad mokykloje taikomas ir tarpdalykinis integravimas, siejant gamtos, socialinių mokslų, matematikos, technologijų bei neformaliojo švietimo veiklas. 10 proc. stebėtų pamokų ugdymo integralumas žymėtas kaip stiprusis veiklos aspektas. Tik pavienėse stebėtose pamokose vertintojai siūlė tobulinti integravimą. Visi nurodyti duomenys leidžia teigti, kad ugdymo(si) integralumas yra tinkamas.

5. Pagarba ir pasitikėjimu grindžiami mokinių ir mokytojų santykiai (2.3.2. – 3 lygis).

Daugumoje (72,3 proc.) vertinimo metu stebėtų pamokų bei neformaliojo švietimo užsiėmimų dominavo mokymui(si) palankus mikroklimatas, darbinga atmosfera, mokinių tarpusavio bei mokinių ir mokytojų santykiai dažniausiai grįsti pagarba, pasitikėjimu, geranoriškumu, pastangomis suprasti kitą, rūpinimusi padedant ir dalijantis. Pokalbiuose su mokiniais, Mokyklos tarybos atstovais, mokinių tėvais paašškėjo, kad mokykla stengiasi išugdyti dorą, užjaučiantį žmogų, kaip privalumas išskiriami ugdytinių ir ugdytojų santykiai, mokykloje vyraujanti pagarba ir pasitikėjimas. 23 (24,5 proc.) vertintų pamokų geranoriški ir pagarbūs santykiai, gera savijauta įvardinti kaip stiprusis pamokos aspektas. Išanalizavus surinktą informaciją darytina išvada, kad geri santykiai ir mokinių savijauta atlieka svarbų vaidmenį ugdant mokinių socialinius ir emocinius gebėjimus bei mokant mokomųjų dalykų, taip pat formuojant mokinių požiūrį į mokymąsi.

6. Veiklos, įvykiai ir nuotykių mokykloje (2.3.2. – 3 lygis).

Susipažinę su mokyklos planavimo dokumentais ir ataskaitomis, pasikalbėję su bendruomenės nariais, išorės vertintojai konstatuoja, kad greta įprastinių pamokų mokykloje organizuojama ir kitokia prasminga veikla: tradicinės šventės, meno renginiai, parodos, projektai, varžybos, konkursai, akcijos, talkos, būrelių veikla. Mokykloje didelis dėmesys skiriamas mokinių saviraiškai. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas – vienas stipriausių mokyklos veiklos aspektų. Mokykloje veikia sporto, meninio, etnokultūros, gamtosauginio ugdymo būreliai. Mokykla siūlo mokiniams rinktis 23 neformaliojo švietimo programas, kurių beveik pusė (44,1 proc.) orientuota į mokinių meninių gebėjimų ugdymą, kiti – į muzikinių (14,7 proc.), sportinių (20,6 proc.) gebėjimų ugdymą. Programų pasiūla pakankamai tenkina mokinių saviugdos ir saviraiškos poreikius. Mokykloje būrelius lanko 57, 4 proc.

mokinių, už mokyklos ribų – 32,5 proc. mokinių (13,8 proc. mokinių dalyvauja formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose, 18,7 proc. – dalyvauja NVŠ programose). Mokiniais buvo sudarytos sąlygos dalyvauti dalykinėse olimpiadose, konkursuose, varžybose. Organizuota dieninė vaikų vasaros poilsio stovykla „Sveikuolių vasarėlė“, įgyvendintas vaikų socializacijos projektas „Sveika vaikystė“. Direktorius pavaduotoja ugdymui inicijavo projektą „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“. Mokyklos mokiniai turėjo galimybę nemokamai dalyvauti 6 edukacinėse programose, kurios vyko įvairiose Lietuvos vietose. Mokykla daug dėmesio skiria ugdyti žmogiškąsias vertybes, pilietiškumą, patriotiškumą.

7. Tinkama įrangos ir priemonių įvairovė, tikslingas jų naudojimas (3.1.1. – 3 lygis).

Mokykloje kaupiamos mokinių, mokytojų duomenų bazės, naudojamos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo kandidatų registravimo, elektroninio dienyno sistemos. Kiekvienais metais mokykloje vyksta mokytojų, specialistų apklausa, kokių vadovėlių, metodinių priemonių reikia, kabinetų turtinimas planuojamas pagal turimas lėšas. Pagal finansines galimybes, atsižvelgus į mokytojų, specialistų pageidavimus, mokinių poreikius įsigijami nauji vadovėliai ir priemonės. Dalis mokytojų ir mokiniai naudojami elektroniniais vadovėliais. Pakalbinti mokytojai ir specialistai teigė, kad jiems sudarytos galimybės įsigyti norimą priemonę, vadovėlius ir(ar) kitą pageidaujamą literatūrą. Mokyklos aprūpinimas sporto inventoriu geras. Mokykloje atnaujinti ir gerai įrengti aktų salė, muzikos kabinetas. Mokyklos vadovų komanda plečia ugdymo galimybes ir aplinkų pritaikymą pasinaudodami Marijampolėje esančių organizacijų ištekliais, per pastaruosius metus pastebimas ženklus įsisavinamų lėšų panaudojimas ugdymo kokybei gerinti.

8. Optimalus ir lankstus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Mokykla finansiškai savarankiška, biudžetas tvarkomas ir naudojamas pagal LR valstybės ir Marijampolės savivaldybės reglamentuotą tvarką. Personalo politika vykdoma tinkamai, atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų interesus. Visi mokyklos mokytojai turi reikiamą išsilavinimą, yra dėstomo dalyko specialistai. Mokykla gauna pakankamą finansavimą, kad būtų užtikrintas kokybiškas jos funkcionavimas. Mokykla skaidriai paskirsto mokinio krepšelio, savivaldybės ir paramos lėšas, neturi kreditorinių įsiskolinimų. Mokinio krepšelio lėšų visiškai pakanka užtikrinti mokinių ugdymosi poreikius ir kokybiškai įgyvendinti Bendruosius ugdymo planus, panaudojant valandas mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti, neformaliojo švietimo veiklai organizuoti, klases dalyti į grupes, mokinių pažintinei ir kultūrinei veiklai organizuoti bei mokiniams skatinti. Mokykloje tariamasi dėl mokymo priemonių įsigijimo bei 2 proc. GPM panaudojimo. Bendruomenė tinkamai informuojama apie įstaigos finansus bei gautų lėšų panaudojimą. Optimalus išteklių paskirstymas ir naudojimas sudaro pakankamai geras sąlygas mokyklos veiklai užtikrinti ir plėtoti siekiant užsibrėžtų tikslų ir yra mokyklos stiprusis veiklos aspektas.

9. Mokyklos bendruomenės bendradarbiavimo kultūra (4.2.1. – 3 lygis).

Mokyklos veiklos organizavimas grindžiamas komandiniu darbu. Veikloms vykdyti yra suburiamos nuolatinės ir laikinos darbo grupės. Darbo grupės formuojamos kolegialiai bei savanoriškumo principu. Mokyklos savivaldos grupių atstovų teigimu, siekiant bendrų mokyklos tikslų stengiamasi įtraukti kuo daugiau mokyklos bendruomenės narių. Darbo grupėse vyksta diskusijos, aptariami pusmečių, mokslo metų ugdymo(si) rezultatai, PUPP rezultatai. Mokyklos personalas laiko save komanda, kuri siekia bendrų tikslų. Mokykloje yra sudaromos sąlygos kiekvienam bendruomenės nariui būti aktyviu ugdymo proceso tobulinimo, mokyklos garsinimo, mokyklos kultūros puoselėjimo dalyviu. Mokyklos bendruomenė telkiama organizuojant šventes, kitus renginius. Mokykloje stengiamasi kuo daugiau ugdytinių, jų tėvų (globėjų), mokytojų ir kitų darbuotojų įtraukti sprendžiant tradicijų kūrimo, materialinės bazės ir aplinkų gerinimo ir kitus klausimus. Visa mokykloje vykdoma projektinė veikla skatina burtis mokytojus, tartis su kolegomis bei dalytis gerą patirtimi. Metodinė

taryba savo veiklos tikslu laiko nuolatinį mokytojų profesinės kompetencijos augimą. Kalbinti personalo darbuotojai džiaugėsi gerais santykiais su mokyklos administracija, mokytojais ir mokiniais. Bendradarbiavimas yra geranoriškas. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokyklos bendruomenės bendradarbiavimo kultūra leidžia pasiekti bendrų rezultatų.

10. Paveiki mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 3 lygis).

Mokyklos interneto svetainėje yra išsami informacija apie mokyklą ir jos veiklą. Mokyklos mokytojai veda seminarus miesto pedagogams, rašo daug straipsnių į šalies, miesto spaudą. Mokykla aktyviai dalyvauja miesto renginiuose. Palaiko ryšį su buvusiais mokiniais. Atliekama lyginamoji buvusių aštuntokų, besimokančių miesto gimnazijose, vertinimų analizė. Aktyviai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais siekiant mokytojų kvalifikacijos tobulinimo, ugdymo karjerai, mokinių pilietiškumo ugdymo, projektų ir akcijų, įvairių renginių vykdymo. Mokykla, dalyvaudama tarptautiniuose projektuose, palaiko ryšius su užsienio šalių mokyklomis, vyksta į vizitus, siekia pasidalyti gera patirtimi ir parsivežti naujų idėjų, kurias būtų galima pritaikyti tobulinant ugdymo kokybę. Mokiniai su kitomis miesto mokyklomis bendrauja konkursuose, varžybose, susitikimuose, miesto renginiuose. Glaudus bendradarbiavimas su partneriais sudaro palankias sąlygas plėtoti neformalųjį švietimą, mokinių individualius gebėjimus bei bendrąsias kompetencijas, turtinti mokyklos išteklius ir edukacines erdves.

TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinių pažangos optimalumas pamokoje (1.2.1. – 2 lygis).

Mokykloje geros sąlygos mokiniams įgyti kompetencijų visumą, siekti nuolatinės pažangos sudaromos projektinėje, socialinėje veikloje bei neformaliojo švietimo užsiėmimuose. Išorinio vertinimo metu stebėtos 6 paveikios būrelių veiklos. Trečdalyje (39,3 proc.) išorės vertintojų stebėtų pamokų mokiniai ugdėsi mokėjimo mokytis kompetenciją, suvokdami mokymosi svarbą. Mokinių įgytų kompetencijų optimalumas kaip stiprusis pamokos aspektas vertintas 14 (5,0 proc.) pamokų, o 39 (20,7 proc.) pamokose – kaip tobulintinas pamokos aspektas. 39,7 proc. stebėtų pamokų mokinių pažanga ir pasiekimai vertinti labai gerai ir gerai. Daugumoje stebėtų pamokų (60,3 proc.) mokinių pasiekimai ir pažanga buvo vertinti patenkinamai ir prastai. Bendras mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo vidurkis visose stebėtose pamokose yra 2,4 (2017 m. vertintų Lietuvos pagrindinių mokyklų vidurkis yra 2,3). *Tikėtina, kad, jei mokytojai daugiau dėmesio skirtų pamokos uždavinio formulavimui nurodydami aiškius vertinimo kriterijus, jie suteiktų mokiniams daugiau galimybių prisiimti atsakomybę už pamokos uždavinio įgyvendinimą, todėl mokinių pažanga ir pasiekimai pamokose pagerėtų.*

2. Tikėjimas mokinio augimo ir mokymosi galiomis (2.2.1. – 2 lygis).

Pokalbiuose su mokyklos bendruomenės nariais išaiškėjo, kad mokytojai, planuodami ugdymo(si) procesą, orientuojasi į mokinių pagrindinį pasiekimų lygį, ir tai juos tenkina. Stebėtas ugdymo ir ugdymosi procesas atskleidė, kad užduotys skiriamos ne per sunkios, bet ir nepakankamai orientuotos į individualius pasiekimus. 10 proc. ugdomųjų veiklų suformuluoti tobulinti teiginiai susiję su per žemais lūkesčiais mokiniams. Tik pavienėse stebėtose veiklose mokiniams kelti aukštesni lūkesčiai, sudarytos sąlygos taisyti klaidas, skatintas pažinimo džiaugsmas. *Vertintojai rekomenduoja mokytojams, ruošiantis pamokoms, naudotis turimais mokinių pasiekimų ir pažangos duomenimis bei suformuluoti aiškius lūkesčius, kad mokiniai žinotų, ko iš jų tikimasi bei patys formuluotų sau iššūkius. Siūloma projektuoti veiklas, stiprinančias mokinių įgūdžius bei gebėjimus, taip veikiant augtų mokinių pasitikėjimas savo jėgomis.*

3. Mokinių mokymosi socialumas (2.3.1. – 2 lygis).

Mokymosi socialumas kaip stiprusis pamokos aspektas įvardintas tik 4 (4,2 proc.) pamokose. Mokinių negebėjimo bendradarbiauti pavyzdžių vertintojai užfiksavo 5 (5,3 proc.) pamokose. 49 (52,3

proc.) stebėtose pamokose dominavusi tradicinė mokymo paradigma leidžia daryti šias išvadas: pamokose naudoti ugdymo metodai neskatino mokymosi socialumo – bendradarbiavimo diskutuojant grupėse, drauge sprendžiant problemas ir mokantis vieniems iš kitų, mokytojai nesudarė tinkamų sąlygų savivaldžiam mokinių mokymuisi – kartu su mokytoju išsikelti mokymosi tikslus, savarankiškai pasirinkti užduočių atlikimo būdą, aptarti ir vertinti savo mokymąsi, mažai atpažįstama, įrodoma, parodoma, pripažįstama mokinių pažanga. *Vertintojų teigimu, jei mokytojai, organizuodami įvairesnę pamokos veiklą, skatintų mokinių bendradarbiavimą diskutuojant porose ar grupėse, leistų susitarti dėl atsakomybės už paskirtą vaidmenį bei pagalbą vieni kitiems, mokiniai – pasitikėdami savo jėgomis, savitai gebėtų išsakyti individualius mokymosi lūkesčius, vertinti pasiekimus pamokoje.*

4. Vertinimo kriterijų aiškumas (2.4.1. – 2 lygis).

Stebėdami ugdymo procesą, vertintojai fiksavo vertinimo kriterijų aiškumo trūkumą. Mokymosi uždavinio formuluotės pamokų kortelėse bei ugdomosiose veiklose dažniausiai turėjo tris elementus (priemonės, veiklą, kriterijus), tačiau paskutinis elementas – kriterijus – mokiniams dažnai nebuvo aiškus. Pasitaikė ir tokių pamokų, kuriose vertinimo kriterijai nebuvo aptarti. Pastebėta, kad mokytojai daugeliu atveju proceso ir(ar) veiklos kiekį laikė svarbiausiu kriterijumi, o turėjo orientuotis į veiklos rezultato kokybės vertinimo kriterijų numatymą. *Tikėtina, kad orientuojantis į mokinių ugdomas kompetencijas ir tikslingai numatant žinioms, gebėjimams bei vertybinėms nuostatomis vertinti konkrečius kriterijus bus sutelktos mokytojų ir mokinių pastangos siekti geresnės mokymosi pažangos.*

5. Sprendimų pagrįstumas remiantis duomenimis (4.1.1. – 2 lygis).

Įsivertinimo grupės nariai tirdami mokyklos veiklos kokybę IQES online platformoje atlieka mokinių, jų tėvų ir mokytojų apklausas. Kiti metodai, pavyzdžiui interviu, stebėjimas, dokumentų analizė, mažai naudojami. Įsivertinimo metu surenkami duomenys priimtinais analizuojami, interpretuojami, reflektuojami, aptariami su respondentų grupėmis ir suformuluojamos išvados. Įsivertinimo išvados pristatomos Mokytojų ir Mokyklos tarybų posėdžiuose, naudojamos įsivertinimo ir pažangos anketai parengti, iš dalies – mokyklos veiklai tobulinti. Reikalingos sąlygos visai mokyklos bendruomenei, mokyklos veikla suinteresuotiems partneriams sistemingai, argumentuotai ir rezultatyviai diskutuoti, reflektuoti mokyklos veiklą, susitelkti siekiant nuolatinio ugdymo(si) proceso tobulinimo. *Mokyklos įsivertinimo rezultatų panaudojimas turėtų būti kryptingesnis ir tikslingesnis, įsivertinimo metu gautas išvadas rekomenduojama aktyviau ir paveikiau naudoti kasdienėje veikloje, ypač pamokose. Atsakingas kasdienis mokyklos bendruomenės narių bendravimas ir bendradarbiavimas priimant sprendimus, kalbėjimasis apie duomenis, veiklų reflektavimo kultūros puoselėjimas planuojant ir įgyvendinant planus, padėtų veiksmingiau pasiekti išsikeltus mokyklos tikslus ir įgyvendinti uždavinius.*